

İNTERNET KAFELERİN GÜVENLİK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ*

An Examination of Internet Cafes in Security Concept

Mehmet TAŞPINAR**

Çetin GÜMÜŞ***

Özet

Bu araştırma makalesinde, internet kafeler güvenlik bağlamında çeşitli boyutlarıyla incelenmiştir. Bu bağlamda 81 ildeki internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve 5 ildeki milli eğitim okul idarecilerinin çeşitli konulara ilişkin maddeler üzerinde kendi görüşlerinin yanı sıra, grupların görüşleri alınmıştır. Tüm gruplardan toplam 2748 kişiye uygulanan anketlerle çeşitli araştırma bulgularına ulaşılmış ve konuyla ilgili öneriler getirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen verilere göre **sonuçlar** şöyle özetlenebilir:

- Ağırlıklı olarak gençler ve öğrenciler tarafından kullanılan internet kafeler, genellikle oyun ve eğlence içerikli algılanmakta ve bu şekilde kullanılmaktadır.
- İnternet kafeler, toplumun büyük kesiminin İnternet ihtiyaçlarını karşıladıkları mekanlardır. İnternet kafeler, bu nedenle bilgi toplumu olma yolunda özel bir misyon üstlenmişlerdir.
- İnternet kafelerin denetimi, bu mekanların topluma daha yararlı hale gelebilmeleri ve eğitim amaçlı kullanılmaları açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Kütüphane, İnternet Kafe, Eğitim, Denetim, İnternet

Abstract

In this article, internet cafes has been investigated in many different ways for security direct. In this direct, this research have been implemented in 81 provinces with the topics of internet usage, internet security, internet cafes and inspection of internet cafes. For this purpose a survey carried out to 2748 person involving various institutions.

* Bu araştırma F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim dalında yapılmış olan Yüksek Lisans tezinin bir bölümünün 04-06 Ekim 2004 tarihleri arasında ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezinde düzenlenen TBD 21. Ulusal Bilişim Kurultayında Bildirili olarak sunulan metninden üretilmiştir.

** Doç.Dr., Fırat Üniversitesi TEF Eğitim Bilimleri Bölümü.
mehmettaspinar@hotmail.com.

*** Emniyet Amiri, Elazığ Emniyet Md.lüğü Bilgi İşlem Şb.Md.
cetingumus2003@msn.com

PBD, 7 (1) 2005, ss. 77-95.

The results from the research indicate that:

- In general, younger people and students went to internet cafes,
- Internet cafes perceived as an entertainment place by users,
- Internet cafes have met the society's needs like access to internet,
- Inspection of internet cafes is a most important matter for ensuring their uses for educational purposes.

Key Words: Digital Libraries, Internet Cafe, Education, Inspection, Internet

Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde 20.yy'da gerçekleştirilen radyo, tv gibi buluşlardan sonra, 21.yy'a damgasını vuracak çağımızın son bilişim mucizesi *internet* doğmuştur (Varol ve Alkan, 1997:146). Reinhardt (2001), internet kafeleri *internet erişiminin Mc Donald's*'ları olarak adlandırmaktadır.

Geçmiş 15. yüzyıla dek uzanan kahvelerin işlevini internet kafeler yerine getirmektedir. İmkansızlık yüzünden bilgisayar alamayanlar, internet kafelere giderek teknolojik gelişmeleri anında öğrenebilmektedir (Altan, 2000). En yoksul semtlerde bile sanal dünyanın bu gözde mekanlarına rastlamak mümkündür. Adeta, 'chat'leşme, gençler arasında yeni bir iletişim dili olmuştur. Teknolojiye sıcak bakmayan bireyler bile bilgisayardaki muhabbetin büyümesine kendilerini kaptırmış görünmektedirler (Kayabal, 2000).

İnternetin çeyrek asırlık zaman diliminde baş döndürücü bir şekilde hayatın her alanında yerini alması ile birlikte, İnternet olgusunun ülkemizdeki yansımalarından biri de, iktisadi ve sosyal yapıımıza yeni bir sektör olarak giren ve sayıları her geçen gün artan *internet kafeler* olmuştur.

Son yıllarda internetin başında yoğun zaman geçirilmekte ve internete bağlı bilgisayarların bulunduğu salonların sayısında sürekli artma gözlenmektedir. Ancak, internete bağlı bilgisayarların bulunduğu bu salonlar, giderek birkaç sene önceki oyun salonlarına dönüşme yolunda bulunmaktadır (Türkmenoğlu, 2000). Andıç'e göre de (2002), internet kafeler daha çok çocuklar ve gençlere hitap etmekte ve Türkiye'de ağırlıklı olarak bir eğlence ve zaman öldürme aracı olarak algılanmaktadır.

Günümüzde, internet kafelerin sıklıkla bireyin, toplumun ve devletin güvenliğini tehdit edecek bir şekilde kötü amaçlı kullanıldığı gözlemlenmektedir. İnternet kafelerle ilgili genel sorunlar; yaş ve ruhsat, yasal düzenlemeler, internet kafelerin algılanması ve bu mekanların kötü amaçlı kullanımı ve denetlenmesi boyutlarında değerlendirilebilir.

1.İnternet Kafelerle İlgili Bazı Sorunlar

1.1. Yaş ve Ruhsat Sorunu

İnternet kafelerde, özellikle yaş konusunda çeşitli sorunlarla karşılaşılmakta ve bu nedenle zaman zaman bu konuda düzenlemelere gidilmektedir. İnternet kafelerde, genelde belirlenen yaş sınırına ve çocukların veli izni bulunup bulunmadığına genelde dikkat edilmemektedir. Yaş konusu ve internet kafenin

açılış niteliğine göre; bu mekanlar için *sınıflandırılma* yapılması ile önemli çözüm ve yararlar sağlanacağı düşünülmektedir. İnternet kafe işletmecileri, ruhsat alma konusunda ise zorluklar yaşadıklarını belirtmektedirler.

1.2. Yasal Düzenleme Sorunu

Bilişim ve iletişim alanındaki hızlı teknolojik gelişmeler nedeniyle kısa sürede ihtiyaçlara cevap vermeyen kanun, tüzük, yönetmelik ve yönergelerle karşılaşmak mümkündür. Çıkarılacak yasaların, toplum bünyesine uyması ve bilgi toplumuna giden yolda uzun vade de çözüm ve yararlar getirmesi için, ilgili çevrelerden oluşan çoklu ortamlardan yararlanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yasal düzenlemeler yapılırken internet kafeler konusunda taslak hazırlayan kurumların yanı sıra; üniversitelerin, uzmanların, işin içinde olan sivil toplum kuruluşlarının ve internet kafe işletmecilerinin de görüşlerinin alınması gerekmektedir. Ayrıca internet kafeler konusunda yasaların katılımcı bir şekilde yapılması ve bu konuda bir yasa çıkarmakla iş bitmeyeceği için, değişen koşullara göre çoklu ortamlarla (üniversite, toplum, veliler, gençler, okul-aile birlikleri) çözümler bulunması ve buna göre önlemler alınması gerekmektedir.

Web ortamında sunulan bir eseri, birileri izinsiz kullanırsa ne ceza verileceği bir çok tartışmaya neden olacaktır ve bu nedenle yeni teknolojilere uygun yasal düzenlemelerin vakit geçirilmeden uygulamaya geçirilmesi zorunludur (Varol, 2001). Ülkemizde internet suçlarını ve tehlikelerini denetleyecek özel bir yasa henüz bulunmamaktadır. Zaman kaybetmeden gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Siber terörizm ve bilişim suçlarıyla etkili bir şekilde mücadele edilebilmesi amacıyla diğer ülkelerde yürürlükte olduğu gibi ülkemizde de ihtiyaçlara cevap verecek özel bir yasa çıkartılması, kolluk ile beraber Telekom vb. yetkililerinin yetkileri artırılarak etkili çalışabilmesine olanak sağlayacaktır. Ayrıca, internetin kötü kullanımından dolayı cezai müeyyidelerin gerçekleştirilebilmesine zemin hazırlanmalıdır.

1.3. İnternet Kafelerin Algılanması Sorunu

Genel olarak bakıldığında internet kafeler maalesef toplumda bilim ve araştırma merkezi veya bilgiye ulaşım kanalları olarak değil, genel olarak oyun oynama ve chat yerleri olarak, kısacası eğlence içerikli mekanlar olarak algılanmakta ve gençler buraları buluşma ve vakit geçirme yerleri olarak görmektedirler. Daha da önemlisi, buralarda yoğun olarak pornografik sitelere erişim ve kumar oynatılması gerçekleşmekte ve gençlerin istismarı söz konusu olabilmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü, bilişim suçları raporuna göre de (2000), kumar oynatmak nedeniyle internet kafelerin cezai müeyyidelere uğradığı görülmektedir. Elazığ ilinde, valiliğe yapılan müracaatlarda internet kafelerin kumar sektörü gibi çalıştırıldığı ifade edilmektedir. İnternet kafelerde özellikle, belirli saatlerden sonra gizli bölmelerde porno cd gösterilebilmekte veya fuhuş amaçlı olarak bu mekanlar kullanılabilir. İnternet kafe işletmecisi açısından bakıldığında ise, ilgili mekan sadece ticari amaçlı olarak

görülebilmekte, İnternet ortamının zararlı yönleriyle mücadele ve ilgili genelgenin uygulanması ikinci planda kalabilmektedir.

Varol (2001) da internet kafelerde küçük yaştaki çocukların pornografik sitelerde cirit attığını, chat ile yepyeni argo kelimeler öğrendiğini ve internette sörf yapma hastalığına yakalanarak, toplumdan kendilerini soyutladıklarını belirtmektedir.

İnternet ve internet kafeler konusunda belki de en önemli sorun, internet kavramının ve sayıları sürekli artan internet kafelerin gerektiği gibi yeterince kavranamaması ve bunun sonucunda toplum genelinde internet ve internet kafeler konusunda yanlış algılama ve bilinç eksikliği sorunu bulunmasıdır. Bu nedenle mutlaka internet ve internet kafelerden gerekli verimin alınabilmesi ve bunun için *toplumsal bilincin* artırılması amacıyla, eğitim kurumları başta olmak üzere kamu kurumlarının önderliği ve sivil kuruluşların katkılarıyla yoğun çalışma ve etkinlikler yapılması gerekmektedir. İnternet kafe ismi bile, aslında bir algılama sorunu olduğunun göstergesi ve işaretidir. İnternet kafe kavramı yerine *Dijital Kütüphane* kavramının toplum hafızasında geliştirilmesi gerekmektedir.

1.4. İnternet Kafelerin Kötü Amaçlı Kullanımı ve Denetlenme Sorunu

Ülkemizde bilgisayarlaşma ve internete bağlanma oranının, diğer ülkelere özellikle AB üyesi ülkelere göre düşük olduğu dikkate alındığında, bireylerin oldukça yoğun olarak internet kafelerden yararlandıkları görülmektedir. Sayıları hızla artan ve genellikle çocuklarla gençlerin, internete giriş için en çok internet kafeleri tercih etmeleri göz önüne alındığında internet kafelerin sağlıklı bir yapıya kavuşturulmaları, eğitim amaçlı merkezler haline getirilmeleri ve suç unsuru mekanlardan uzak tutulmaları amacıyla bu mekanların denetlenmesi büyük önem teşkil etmektedir.

Diğer ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de siber terörizm eylemlerinin ve çeşitli bilişim suçlarının internet kafeler üzerinden de işlenebilme ihtimali her zaman mümkün bulunmaktadır. Çünkü, kötü niyetli kişilerce bu mekanlar bu tür eylemler için ideal bir ortam olarak kullanılabilir. Ayrıca, bu mekanların İçişleri Bakanlığı'nın ilgili genelgelerine uygun hareket edip etmediklerinin belirlenmesi amacıyla, uzman denetleme kurulları ile belirli bir sistematik içerisinde internet kafelerin denetlenmesi gerekmektedir.

Çünkü, artık bilişim suçlarının dışında günümüzde bilgisayar, internet ve network teknolojileri teröristlerinde vazgeçilmez haline gelmiştir. Bu teknolojiler ile teröristler arasındaki ilişki kuvvetlendikçe terör eylemlerinin klasik, alışılabilir şekliyle çok; bir parmak ucuyla büyük eylemlerin yapılabileceği teknoloji temelli siber saldırıların yaşanması muhtemel olacaktır. Teröristler ya da terör grupları, bugün etkili eylem gerçekleştirmek için iletişimlerinin büyük bir bölümünü internet kafeler aracılığıyla sağlamaktadırlar.

Ülkemizde ve tüm dünyada siber terör saldırılarının çoğunlukla internet üzerinden ve e-mail bombardmanı ile yapıldığı göz önüne alındığında, bu durum internet hizmeti veren internet kafelerin de siber terör hareketlerine zemin olabileceği ihtimalini akla getirmektedir. Ancak; tüm bunlara karşın internet

kafelerin denetleme standardının olmaması, personel yetersizliği, iş yoğunluğu, eğitim ve koordine eksikliği nedenleriyle bu mekanlar etkili olarak denetlenememekte ve genellikle internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde de bulunulamamaktadır.

Şu anki mevcut yapılanma itibarıyla, kişiye ve bilgisayara ait herhangi bir bilgi kaydının tutulmadığı suç işlemek için ideal mekanlar konumunda bulunan internet kafeler üzerinden gerçekleşmesi mümkün olan siber terör eylemlerinin tespiti nasıl sağlanabilecektir? Bu mekanların, her an için ülke güvenliğini derinden tehdit eden bir araç olarak kullanılabilirliği gerçeği göz ardı edilmemeli ve pratik önlemler alınmalıdır.

Saldırının yapıldığı bilgisayara ulaşan polis bu bilgisayarın bir internet kafe'de olduğunu tespit etmesi durumunda ne olacağını hep beraber düşünmek gerekecektir. Kim sorumlu? İnternet kafe sahibi mi, yoksa kim olduğu bilinmeyen meçhul kullanıcı mı? Veya failin bilgisayarına şehir içi telefon kulübesinden bağlandığını ve saldırıları buradan gerçekleştirdiğini düşünelim. Bu durumlarda güvenlik güçlerinin faili tespit etmesi mümkün olmayacaktır (Özcan ve Bal, 2001). Günümüzde, internet ortamında işlenen bir suçun internet kafeden işlendiği tespit edilse dahi, kullanıcı kimliği tespiti ve bilgisayar numaralandırılması yapılmadığı için, suç işleyen kişi hakkında aydınlatıcı bilgi elde edilememektedir.

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

İnternet kafelerin bireysel, toplumsal ve devlet güvenliği tehdit edecek bir şekilde kötü amaçlı kullanımdan uzak olarak, verimli bir şekilde eğitim ortamı olarak kullanılması ve bilgiye ulaşım istasyonları olarak değerlendirilmesi için, etkili bir denetimin gerçekleştirilebilmesi büyük önem teşkil etmektedir. Bu amaçla, bir denetleme formu geliştirmek ve sisteme katkı sağlanması amacıyla internet kafelerin misyonunun tespit edilmeye çalışılması da bu araştırmanın amacıdır.

Baş döndürücü bir şekilde gelişme kaydeden bilişim teknolojilerinin yaşandığı içinde bulunulan bilgi çağında, bilgiyi iyi kullanabilen toplumların her zaman diğer toplumlardan bir adım daha önde olacakları düşünülmektedir. Yine, devletler nezdinde çağın gereklerine uyan toplumların, teknolojiyi uygulayan ve e-devlet olmanın avantajlarını kullanan yapıları ile çağdaş devlet olma yolunda önemli adımlar atacakları düşünülmektedir. Bu nedenle, çağımız teknolojisinin son bilişim mucizesi olan internetten ve internetin halka açılan kapıları fonksiyonunu üstlenen internet kafelerden zararlarından korunarak ve kötü amaçlı kullanımının önüne geçilerek, gerekli bilinç ortamı tesis edip istifade edebilme yöntem ve düzenlemelerinin tespit edilmesi büyük önem taşımaktadır.

3. Çalışmanın Sınırlılıkları

Araştırma, genel olarak beş boyutta sınırlandırılmıştır.

1. 81 ilde bulunan internet kafe işletmecilerinden araştırmaya gönüllü olarak katılacak üçer internet kafe işletmecisi olmak üzere toplam 243 kişi,
2. 81 ilde faaliyet gösteren internet kafe işletmelerinde (3'er adet) bulunan ve araştırmaya gönüllü olarak katılacak beşer internet kafe müşteri si olmak üzere toplam 1215 kişi,
3. 81 il emniyet müdürlüğü (Bilgi işlem, silah ruhsat ve tebligat, asayiş, çocuk şube müdürleri ile sorumluluk bölgesinde en çok internet kafe işletmesi bulunan bir polis merkezi amiri) yetkilisi (beş birim) toplam 405 kişi,
4. 5 il milli eğitim müdürlüğünde görevli (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) 15 ilköğretim okulu müdürü ve bu okulların müdür yardımcılarında n oluş an toplam 150 kişi ve
5. İ nternet Üst Kurulu üyelerinin görüşleri ile sınırlıdır.

4. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde, araştırmanın evren ve örnekle mi, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konusunda bilgi verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Evreni ve Örnekle mi

Araştırmanın evreni; 81 il emniyet müdürlüğü şubeleri, 81 ilde faaliyet gösteren internet kafeler ve burada bulunan müşteriler ile beş il (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) milli eğitim müdürlüğündeki ilköğretim okullarından oluşmaktadır.

Örnekle m olarak ise, Türkiye genelinde 81 ilde gönüllülerden seçilen üç internet kafe işletmecisi ve bu internet kafelerde bulunan gönüllü müşterilerden seçilen beş kişi, 81 il emniyet müdürlüğü (Bilgi işlem, silah ruhsat ve tebligat, asayiş, çocuk şube müdürleri ile sorumluluk bölgesinde en çok internet kafe işletmecisi bulunan bir polis merkezi amiri) yetkilileri ve beş il (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) milli eğitim müdürlüğünden 15 ilköğretim okulu müdürü ve yardımcılar ı alınmıştır.

Tablo 1: Anket Uygulanan Grupların, Planlanan ve Geri Dönen Anket Sayıları

Anket Adı	İl Sayısı	Kafe Sayısı	Müşteri/ Şube/Okul İdarecisi Sayısı	Planlanan Anket Sayısı	Dönen Anket Sayısı
Milli Eğitim Okul İdarecileri Anket Formu	5	-	5*30	150	197
Emniyet Müdürlüğü Anket Formu	81	-	5*81	405	391
İnternet Kafe İşletmecisi Anket Formu	81	81*3	-	243	340
İnternet Kafe Müşteri Anket Formu	81	81*3=243	243*5	1215	1820
Anket Genel Toplamı				2013	2748

4.2. Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, literatür taraması ve anket yöntemiyle kaynak gruplardan toplanmıştır. Ayrıca, internet kafelerde doğal gözlemlerde bulunmuş ve internet kafe işletmecilerinin görüşleri alınmıştır.

4.3. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında; internet kafe işletmecileri, müşterileri, internet kafelerin denetimlerini gerçekleştirmek durumunda bulunan emniyet yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerine yönelik olarak anket formu uygulanmıştır. İnternet kafeler üzerinde çeşitli bakış açıları ile yapılan yurt içi ve yurt dışı yapılan çalışmalar incelenmiştir. Ayrıca konu alanındaki uzman kişilerin, derneklerin mülakat ve e-mail aracılığıyla görüşleri alınmıştır.

4.4. Verilerin Çözümlemesi

Anket kapsamında gruplardan toplanan 2748 kişinin görüşleri alınmıştır ve doğal gözlem yöntemiyle bu gruplardan toplanan veriler, istatistik yöntemlerle (frekans, yüzde, aritmetik ortalama, kay kare, t testi, varyans analizi) çözümlenerek değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

5. Araştırmanın Bulguları

İnternet kafe işletmecileri (340 adet), emniyet yetkilileri (391 adet), internet kafe müşterileri (1820 adet) ve milli eğitim okul idarecilerinin (197 adet) kişisel bilgilerinin yanı sıra internet kafeler, internet kafelere ilişkin yasal düzenlemeler ve internet kafelerin denetlenmesi boyutu konularındaki görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulguların özeti aşağıda verilmiştir.

5.1 İnternet Kafe Müşterilerine İlişkin Bölüm

Bu bölümde, araştırma kapsamında internet kafe müşterilerine düzenlenen ankete katılan 1820 müşteriyle ilgili veriler, çeşitli amaçlar doğrultusunda incelenerek sunulmuştur.

5.1.1. Kişisel Bilgiler

Ülkemizde, internet kafe müşterileri yüzde 86,4 oranında erkeklerden oluşmaktadır ve müşteriler genel olarak yüzde 75,6 oranında 16-25 yaş arasında bulunmaktadır. Müşterilerin büyük çoğunluğunu yüzde 52,5 oranı ile öğrenciler oluşturmaktadır. İnternet kafe müşterileri, yüzde 46,9 oranında ağırlıklı olarak yükseköğretim düzeyinde bulunmaktadır. Bunu yüzde 38,7 ile ortaöğretim düzeyi izlemektedir. İlköğretim düzeyinde bulunanların oranı ise yüzde 7,3'tür.

5.1.2. İnternet Kafelere Erişim

İnternet kafe müşterilerinin, yüzde 73,9 oranında kendilerine ait bir bilgisayarı ve yüzde 81,9 oranında kendilerine ait bir İnternet bağlantısı bulunmamaktadır. Bu nedenle internet kafe müşterileri, internete ağırlıklı olarak yüzde 74,0 oranında internet kafelerden erişimde bulunmaktadır. Bunu, yüzde 10,2 ile evlerden internete bağlanma izlemektedir.

Tablo 2: İnternet Kafe Müşterilerinin, İnternet Kafelerde Karşılaştıkları Olaylar

İnternet Kafelerde Meydana Gelen Olaylar	f	%
Kavga olayları	413	30,6
Kötü alışkanlıklar olması (alkol, bally vb.)	171	12,7
Çetecilik	117	8,7
Kumar oynatılması	91	6,7
Karşılaşmadım	558	41,3
Toplam	1350*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Tablo 2’de internet kafe müşterilerinin, internet kafelerde meydana gelen olaylar ile ilgili görüşleri yer almaktadır. İnternet kafe müşterileri, internet kafelerde yüzde 41,3 oranında herhangi bir olayla karşılaşmamışlardır. En çok rastlanan asayiş olayı ise, yüzde 30,6 oranı ile kavga olaylarıdır.

5.2 İnternet Kafe İşletmecilerine İlişkin Bölüm

Bu bölümde, araştırma kapsamında 81 il’de bulunan internet kafe işletmecilerine yönelik düzenlenen ankete katılan 340 işletmeciyle ilgili veriler, çeşitli amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

5.2.1. Kişisel Bilgiler

İnternet kafe işletmecilerinin büyük çoğunluğunu yüzde 92,9 ile erkekler oluşturmakta ve işletmecilerin yüzde 72’si 18-31 yaş grubu arasında yer almaktadır. İnternet kafe işletmecilerinin eğitim düzeylerinin çoğunluğunu yüzde 44,2 ile ortaöğretim düzeyinde bulunanlar oluşturmaktadır. Bunu yüzde 39,6 ile yükseköğretim düzeyinde bulunanlar izlemektedir. İnternet kafe işletmecileri, ağırlıklı olarak yüzde 43,3 ile 3-4 yıl arasında internet kafe işletmeciliği yapmaktadır.

5.2.2. İşletme Yoğunluk Zamanları

İnternet kafe işletmecilerine göre, genellikle internet kafeler yüzde 43,2 oranında en çok hafta sonları 09-17 arası zaman dilimlerinde yoğunluk kazanmaktadır. İnternet kafe işletmecilerine göre müşteriler yüzde 65,9 oranında internet kafeye arkadaşlarıyla birlikte gelmektedirler. İnternet kafeye yalnız gelmeyi tercih edenlerin oranı da yüzde 13,5’tir.

5.2.3. İnternet Hizmeti Verirken Karşılaşılan Problemler

Tablo 3: İnternet Kafe İşletmecilerinin İnternet Hizmeti Verirken Karşılaştığı Problemler

Karşılaşılan sorunlar	f	%
Kullanıcılar tarafından genelgeye uygun hareket edilmemesi	115	16,1
İnternet servis sağlayıcılar yetersiz	225	31,3
İnternet kafeye gelen bazı kişilerden rahatsız oluyorum	59	8,3
Kullanıcılar tarafından bilgisayarlarım sık sık bozuluyor	215	29,9
Kullanıcılara destek sağlayacak nitelikli eleman eksikliği var	65	9,1
Diğer	39	5,3
Toplam	718*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Tablo 3'te internet kafe işletmecilerinin, internet hizmeti verirken karşılaştığı sorunlar görülmektedir. İnternet kafe işletmecilerine göre, İnternet hizmeti verirken karşılaşılan sorunların başında yüzde 31,3 oranı ile internet servis sağlayıcılarının yetersizliği gelmektedir. Bunu, yüzde 29,9 oranında kullanıcılar tarafından bilgisayarların sık sık bozulması ve kullanıcılar tarafından genelgeye uygun hareket edilmemesi izlemektedir. Bu durum, genelgeye uyulup uyulmadığı konusunda işletmeci ve kolluğun duyarlı bulunması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü bilişim suçları raporuna göre (2000); 1998-2001 yılları arasında 20 adet yasadışı yayınların (pornografi, terör, hakaret, çocuk pornografisi) gerçekleşmesi konularında bilişim suçu yaşanmıştır. İnternet kafe işletmecileri; yüzde 48,2 oranında internet kafelerin mesleki sorunlarının çok olduğu fikrine katılmaktadır.

5.3. Emniyet Yetkililerine İlişkin Bölüm

Bu bölümde, araştırma kapsamında 391 adet emniyet müdürlüğü yetkilisine (bilgi işlem, silah ruhsat ve tebligat, asayiş, çocuk şube müdürleri ile sorumluluk bölgesinde en çok internet kafe işletmesi bulunan bir polis merkezi amiri) yönelik olarak düzenlenen ankete ilişkin veriler, çeşitli amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

5.3.1. Kişisel Bilgiler

Emniyet müdürlüğü yetkilileri, genel olarak orta düzeyde (haftada birkaç kere) internet kullanıcısı konumundadırlar.

5.3.2. İnternet Kafelerin Kapanma Nedenleri

Emniyet yetkililerine göre, internet kafelerin kapanma nedeni yüzde 43,4 oranında öncelikli olarak, ekonomik nedenlerdir.

Bunu, yüzde 29,8 oranı ile evlere yönelik bilgisayar satışındaki artış ve yüzde 11,7 oranı ile asayişe müessir olaylar takip etmektedir. Denetlemenin sıklığı ve diğer faktörler, internet kafelerin diğer kapanma nedenleridir.

5.3.3. İnternet Kafelerin Yeterince Denetlenememe Nedenleri

Emniyet yetkililerinden, internet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmediği fikrine katılanlar bunun nedenini, öncelikli olarak yüzde 26,7 oranında denetleme standardının olmamasına bağlamaktadırlar.

Bunu, yüzde 20,9 ile personel yetersizliği ve yüzde 18,8 ile iş yoğunluğu izlemektedir. Emniyet müdürlükleri, yüzde 61,4 oranında kurum olarak internet kafe işletmecilerine yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmamaktadırlar.

5.4. Milli Eğitim Okul İdarecilerine İlişkin Bölüm

5 il milli eğitim müdürlüğünde görevli (Elazığ, Diyarbakır, Malatya, Bingöl, Adıyaman) 15 ilköğretim okulu müdürü ve bu okulların müdür yardımcılarında oluşan toplam 197 Milli Eğitim Okul İdarecisi'ne yönelik olarak düzenlenen ankete ilişkin veriler, çeşitli amaçlar doğrultusunda ele alınmış ve sunulmuştur.

Milli eğitim okul idarecileri, genel olarak interneti nadiren (yılıda birkaç kez) düzeyinde kullanmaktadır. Milli eğitim okul idarecileri internet kafelerin bilimsel ve eğitim amaçlı kullanılabilmesini yüzde 40,6 oranında mümkün görmekte iken, yüzde 15 oranında mümkün görmemektedir.

5.5. Gruplar Arası Karşılaştırmalı Verilere İlişkin Bölüm

340 adet internet kafe işletmecisi, 1820 adet internet kafe müşterisi, 391 adet emniyet yetkilisi ve 197 adet milli eğitim okul idarecisi toplam 2748 kişinin; internet kafeler, internet kafelere ilişkin yasal düzenlemeler, internet kafelerin denetlenmesi boyutu konularındaki görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen veriler şu şekilde özetlenmiştir.

5.5.1. İnternet Ortamını Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar

İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunlarla ilgili olarak müşterilerin, işletmecilerin ve emniyet yetkililerinin görüşleri alınmıştır.

Tablo 4: İnternet Ortamını Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Grupların Görüşleri

Karşılaşılan sorunlar	Müşteriler f %		Emniyet Yetkilileri f %		İşletmeciler f %	
	Bilişim suçları	288	7,90	195	20,68	59
Hız/Kapasite	922	25,32	81	8,59	230	29,16
Gizlilik	320	8,79	74	7,85	35	4,44
Güvenlik	515	14,15	147	15,59	110	13,94
Bilginin doğruluğu	358	9,84	57	6,05	67	8,49
Sansür	337	9,26	47	4,99	36	4,56
Pornografik yayınlar	683	18,75	292	30,96	190	24,08
Yayın hakları	181	4,96	39	4,13	42	5,32
Diğer	38	1,03	11	1,16	20	2,53
Toplam	3642*	100,0	943*	100,0	789*	100,0

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemişlerdir.

Tablo 4'te de görüleceği üzere emniyet müdürlüğü yetkilileri, internet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunların başında en çok yüzde 30,96 oranında pornografik yayınlar konusunun yer aldığını belirtmektedirler. Yurt genelinde bir çok internet kafe işletmecisinin genelge hükümlerine uymadıklarından dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezasına çarptırıldıkları emniyet kayıtlarından anlaşılmaktadır (EGM Bilişim Suçları Raporu, 2000).

Dokurer ve Kızılsu'ya göre (2001), Türk Ceza Kanunu'nun 426. maddesinde yetişkin ve çocuk pornografisi birbirinden ayrılmalıdır. Buna göre; çocuk pornografisine verilen cezai müeyyidelerin yetişkin pornografisine verilen cezai müeyyideye göre çok daha ağır olması gerekmektedir. Özcan ve Bal (2001), sınır tanımayan bir özelliğe sahip olan bilişim suçları ile mücadelede başarılı olabilmek için; yasal, teknolojik ve bilişim sektörü bazında çözümler bulmanın zorunlu olduğunu belirtmektedir.

İnternet ortamını kullanırken karşılaşılan sorunları gidermek amacıyla, kolluk ve işletmecinin koordine halinde bulunması oldukça önemlidir. Bu amaçla, Elazığ Emniyet Müdürlüğü Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü, Bilişim Suçları Büro Amirliği'nce Elazığ'da faaliyet gösteren internet kafe işletmecilerine yönelik olarak bilişim suçları, denetleme esasları, ilgili genelge ve TCK kapsamında dikkat edilecek hususlar konularında bir eğitim toplantısı tertip edilmiştir (Elazığ Emniyet Müdürlüğü, 2002).

5.5.2. İnternet Kafe İçerisinde Yaş Yönüyle Fiziksel Ortamda Bölümler Oluşturulmasının Yararlı Olup Olmayacağı Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=1,95$) ve internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,27$), internet kafe içerisinde **yaş yönüyle fiziksel ortamda bölümler oluşturulmasının** kısmen yararlı olacağı görüşünde birleşmektedirler. Emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,58$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,41$), **oyun ve internet ortamları yönüyle** incelendiğinde, internet kafe içerisinde fiziksel ortamda ayrı ayrı bölümler oluşturulmasının yararlı olacağı şeklinde görüş belirtmektedirler.

5.5.3. İnternet Kafeler İçin Belirtilen “Atari Salonu, Kıraathane ve Kafeden Farksız” Görüşü Hakkında Grupların Görüşleri

İnternet kafeler için belirtilen **“Atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız”** görüşü için internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,52$), internet kafeler için belirtilen “atari salonu, kıraathane ve kafeden farksız” görüşüne katılırken, internet kafe müşterileri ($\bar{x}=1,56$) ve internet kafe işletmecileri ($\bar{x}=1,60$) bu görüşe katılmamaktadırlar.

5.5.4. İnternetin Amacına Uygun Algılanması

Milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=1,47$), internetin amacına uygun algılanmadığı görüşünde iken, internet kafe işletmecileri ise ($\bar{x}=2,33$) internetin amacına uygun algılandığı görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri ise ($\bar{x}=2,09$), kısmen internetin amacına uygun algılandığı şeklinde görüş belirtmektedirler.

5.5.5. Mevzuatın Durumu

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,32$) ile emniyet yetkilileri ($\bar{x}=1,78$), internet kafe açmak için mevzuatın kısmen karışık olduğu görüşünde birleşmektedirler. Yine, işletmeciler ($\bar{x}=2,47$) ve emniyet yetkilileri ($\bar{x}=2,50$) genelgeye aykırı hareket eden internet kafeler hakkında gerekli yasal düzenlemelerin yapıldığı görüşünde birleşmektedirler.

5.5.6. Yetki Belgesi Alma

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=2,41$), internet kafe müşterileri ($\bar{x}=2,43$), emniyet müdürlüğü yetkilileri ($\bar{x}=2,71$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,83$) internet kafe işletmecileri için; bu mekanları açmadan önce yetkili bir kurumdan belirli bir eğitimden geçerek yetki belgesi aldıktan sonra internet kafe açmalarının daha yararlı olacağı konusunda hem fikir olmalarına rağmen, özellikle milli eğitim okul idarecileri bu konuda daha kararlı bir görüş belirtmişlerdir.

5.5.7. İnternet Kafelerin Denetlenmesi

İnternet kafe işletmecileri, internet kafelerin düzenli denetlendiğini belirtirken ($\bar{x}=2,51$), emniyet yetkilileri, denetlemenin yeterince yapılmadığı ($\bar{x}=1,76$) görüşünde bulunmaktadırlar. İnternet kafe müşterileri ise, internet kafelerin kısmen ($\bar{x}=2,16$) denetlendiğini belirtmektedirler.

İnternet kafelerin hangi sıklıkta denetleneceği konusunda internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında farklılık olup olmadığı kay kare (chi-square) testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5 İnternet Kafelerin Hangi Sıklıkta Denetleneceği Konusunda Grupların Görüşleri

Seçenekler	Emniyet f %		Milli Eğitim f %		İşletmeciler f %		Müşteriler f %		Toplam f %	
	Birkaç günde bir	36	9,9	62	32,0	21	6,3	239	14,6	358
Hafta da bir	188	51,6	64	33,0	62	18,5	481	29,3	795	31,4
Ayda bir	115	31,6	53	27,3	165	49,3	558	34,0	891	35,2
Altı ayda bir	16	4,4	13	6,7	55	16,4	187	11,4	271	10,7
Yılda bir	9	2,5	2	1,0	32	9,5	176	10,7	219	8,6
Toplam	364	100,0	194	100,0	335	100,0	1641	100,0	2534	100,0

$X^2= 220,172$ $sd=12$ $P<0,05$ anlamlı

Tüm grupların görüşlerine genel olarak bakıldığında Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere, grupların yüzde 35,2 oranı ile bu mekanların ayda bir denetlenmesini benimsedikleri görülmektedir.

5.5.8. İnternet Kafeleri Denetleme Görevi

İnternet kafelerin hangi birimlerce denetleneceği konusunda, internet kafe işletmecileri, internet kafe müşterileri, emniyet müdürlüğü yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı kay kare testi ile (X^2) analiz edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: İnternet Kafelerin Hangi Birimlerce Denetleneceği Konusunda Grupların Görüşleri

Seçenekler	Emniyet f %		Milli Eğitim f %		İşletmeciler f %		Müşteriler f %		Toplam f %	
Emniyet	57	15,5	18	9,3	121	36,0	525	31,7	721	28,3
Emniyet, MEB ve Sağlık birimleri	206	36,1	109	55,9	66	19,6	369	22,3	750	29,4
Belediye	16	4,4	1	0,5	22	6,5	130	7,9	169	29,4
Milli eğitim	10	2,8	14	7,2	48	14,3	192	11,6	264	10,3
Milli eğitim ve Emniyet	72	19,5	50	25,6	63	18,8	355	21,5	540	21,2
Diğer	10	2,7	3	1,5	16	4,8	83	5,0	112	4,4
Toplam	371	100,0	195	100,0	336	100,0	1654	100,0	2556	100,0

$$X^2= 292,172 \text{ sd}=15 \text{ P}<0,05$$

İnternet kafelerin hangi birimlerce denetleneceği konusunda emniyet müdürlüğü yetkilileri yüzde 36,1 oranında, milli eğitim okul idarecileri ise yüzde 55,9 oranında öncelikli olarak “emniyet, milli eğitim ve sağlık birimlerinin denetlemesi” görüşünde bulunurken; internet kafe işletmecileri yüzde 36,0 oranında, internet kafe müşterileri ise yüzde 31,7 oranında sadece emniyet biriminin internet kafeleri denetlemesi görüşünde bulunmaktadır.

5.5.9. Günümüzde Şu Anki Şekliyle İnternet Kafelerin Öğrenciler İçin Zararlı Olup Olmadığı Konusunda Grupların Görüşleri

İnternet kafe işletmecileri ($\bar{x}=1,27$) günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olmadığı görüşünde bulunurken, milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x}=2,59$) ise günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olduğu görüşünde bulunmaktadır. İnternet kafe müşterileri de (öğrenci müşteriler), günümüzde şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için kısmen zararlı ($\bar{x}=1,83$) olduğu görüşünde bulunmaktadır. Özellikle, milli eğitim okul idarecilerinin şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olduğu görüşünde bulunmaları manidardır. İnternet kafelerin, zaman zaman polis tarafından, genelgelere aykırı hareket ettiklerinden dolayı ihtar, kısa ve uzun süreli kapama cezalarına maruz kalmaları da, bu mekanların denetiminin daha iyi yapılması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

5.5.10. Öğrencilerin İnternet Kafeye Gelişlerinden Ailelerini Haberdar Etmeleri Konusunda Grupların Görüşleri

Öğrenci müşteriler ($\bar{x} = 2,38$), internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar ettiklerini belirtmelerine rağmen, milli eğitim okul idarecileri ise ($\bar{x} = 1,57$) öğrencilerin internet kafeye gelişlerinden ailelerini haberdar etmedikleri şeklinde görüşte bulunmaktadırlar.

5.5.11. Okul Saatleri İçerisinde İnternet Kafelerin Sık Denetlenmesinin Yararı Konusunda Grupların Görüşleri

Emniyet yetkilileri ($\bar{x} = 2,48$) ve milli eğitim okul idarecileri ($\bar{x} = 2,72$), okul saatleri içerisinde internet kafelerin sık denetlenmesinin yararlı olacağı görüşünde birleşmektedirler. Yapılan doğal gözlemlere göre de, okul saatleri içerisinde öğrencilerin okullarına gitmeyerek bu mekanlarda buldukları gerçeğinden hareketle, milli eğitim okul idarecileri ile internet kafe işletmecilerinin koordine halinde bulunmaları gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Velilerinde bu konuda duyarlı olmaları gerekmektedir.

5.5.12. İnternetin Olumsuz Etkilerinin Bulunup Bulunmadığı Konusunda Gruplar Arasında Görüş Farklılığı Bulunma Durumu

İnternetin olumsuz etkileri bulunup bulunmadığı konusunda internet kafe müşterileri, emniyet yetkilileri ve milli eğitim okul idarecilerinin görüşleri alınmıştır.

Tablo 7: İnternetin Olumsuz Etkileri Konusunda Grupların Görüşleri

İnternetin olumsuz etkileri	Müşteriler		Emniyet Yetkilileri		Milli Eğitim Okul İdareci.	
	f	%	f	%	f	%
Toplum kültürünü/ahlakını zedeleme	413	17,57	176	30,67	127	35,48
Sosyal ilişkileri azaltma	649	27,62	220	38,33	106	29,61
Suç güdüsünü artırma	316	13,45	62	10,81	90	25,14
Olumsuz etkisi yok	853	36,29	64	11,14	23	6,43
Diğer	119	5,07	52	9,05	12	3,34
Toplam	2350*	100,0	574*	100,0	358*	100,00

* Araştırmaya katılanlar bu soruda en fazla 3 seçenek işaretlemiştir.

İnternetin olumsuz etkileri bulunup bulunmadığı konusunda elde edilen sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir. Elde edilen verilere göre internet kafe müşterileri, internetin olumsuz etkileri konusunda öncelikli olarak yüzde 36,29 oranında internetin olumsuz etkisi yok görüşünde bulunurken emniyet yetkilileri, internetin olumsuz etkileri konusunda öncelikli olarak, yüzde 38,83 oranında

internetin sosyal ilişkileri azalttığı görüşünde bulunmaktadırlar. Milli eğitim okul idarecileri ise, internetin olumsuz etkileri konusunda öncelikli olarak yüzde 35,48 oranında internetin toplum kültürünü/ahlakını zedelemesi görüşünde bulunmaktadırlar.

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar

- Ülkemizde yoğun olarak internet ortamına geçişin sağlandığı ve genellikle öğrenci gençlerin bulunduğu internet kafeler, bilişim suçları, siber terörizm gibi her türlü kötü amaçlı kullanım faaliyetlerinin önüne geçilebilmesi amacıyla denetlenmelidir.

- İnternet kafelerin etkili ve düzenli bir şekilde denetlenememesinin en önemli nedeni, denetleme standardının olmamasıdır. Bu nedenle, araştırma kapsamında bu mekanların denetlenmesi amacıyla bir *denetleme formu* geliştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, internet kafeler **ayda bir** denetlenmelidir.

- Araştırma sonuçlarına göre, internet kafelerin standartları belirlenerek denetlenmesi bilgi toplumu olma yolunda bu mekanların eğitim amaçlı kullanımına önemli katkılar sağlayacaktır.

- İnternet kafe müşterilerince, genel olarak internet kafe genelgesine uygun hareket edilmemektedir. Bu durum, bu mekanlardan verimli bir şekilde yararlanma da olumsuz bir etmendir.

- İnternet kafe işletmecileri, şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için zararlı olmadığı görüşünde bulunurken, milli eğitim okul idarecileri ise şu anki şekliyle bu mekanların öğrenciler için zararlı olduğu görüşünde bulunmaktadır. İnternet kafe müşterileri de (öğrenci müşteriler), şu anki şekliyle internet kafelerin öğrenciler için kısmen zararlı olduğu görüşünde bulunmaktadırlar.

- İnternet kafelerin oyun, eğlence amaçlı ve eğitim-bilgi amaçlı şeklinde **sınıflandırılmaya** tabi tutulmaları gerekmektedir.

Öneriler

- Ülkemizde öğrenci dinamiğinin bilgi toplumuna giden yolda, internetten oyun ve eğlence amaçlı yararlanma yerine eğitim amaçlı yararlanmaya yönltilmesi yönünde çalışmalar yapılması ve bu amaçla yoğun bilinçlendirme faaliyetleri düzenlenmesi gerekmektedir.

- Polis; özellikle internet ve bilişim suçları konularında eğitime tabi tutulmalı ve mevzuat doğrultusunda etkili uygulamalar gerçekleştirebilmesi amacıyla, düzenlenecek eğitim programlarıyla hizmetiçi eğitimlerinden geçirilmelidir. Ayrıca, internet kafe işletmecilerine yönelik olarak kurumlarca eğitim faaliyetleri yapılmalı, değişen koşullar ve gelişmeler hakkında zaman zaman toplantılar düzenlenmelidir.

- Bilişim suçları (cyber crime) ve delillerin toplanması konularında, halk ve internet kafe işletmecileri desteği alınarak kurumlar koordinesinde geniş tabanlı on-line işbirliği ağı kurulmalıdır.

- Ülkemizde internet suçlarını ve tehlikelerini denetleyecek özel bir yasa henüz bulunmamaktadır. Zaman kaybetmeden gerekli yasal düzenlemelerin yapılması ve gerekli bilişim suçları (cyber crime) ünitelerinin kurulması gerekmektedir.

- İnternet kafe açmak isteyenlere yönelik olarak, bu mekanları açmadan evvel bilgisayar ve İnternet konularında halk eğitim merkezlerinde veya belirlenecek eğitim biriminde, belli bir dönem eğitime tabi tutulmaları zorunlu olmalıdır. İnternet kafe açmak isteyenlerden, halk eğitim merkezlerinde belirli bir dönem eğitim sürecini tamamlamayanlara internet kafe açma ruhsatı verilmemelidir.

- Milli eğitim, emniyet ve sivil toplum kuruluşlarının koordinesinde özellikle ilköğretim okullarından başlanarak internetin eğitim amaçlı kullanımı, internet etiği, interneti verimli kullanma, internetin zararlarından korunma ve internet kafelerden etkili yararlanma konularında panel ve konferanslar düzenlenmelidir.

İnternet kafeler konusunda **alınabilecek bazı tedbirler** aşağıya çıkarılmıştır.

- Günümüzde internet, suç ortamı özelliği taşıması nedeniyle, özellikle de devlete karşı bölücü ve yıkıcı faaliyetlerin izlenmesi açısından mutlak suretle internet kafelerde kurulacak olan yönlendirici bilgisayar (**Server**) vasıtasıyla; kolluk tarafından kanunun tanıyacağı yetki ile, gerekli teknik altyapı sağlanarak bu mekanlarda gerçekleştirilen işlemlerin gerektiğinde takibinin yapılması sağlanmalıdır.

- İnternet kafe-oyun yeri içerisinde bilgisayarlar numaralandırılmalıdır. Ayrıca bu mekanlara gelen müşterilerin, **TC KİMLİK NUMARALARI** alınarak bu şekliyle bilgisayar kullanmaları sağlanmalıdır.

- Hangi web sitelerinin devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü zedeleyici ve anayasal düzeni yıkmaya yönelik kurulan sitelerden olduğu belirlenmeli ve bu sitelerin adresleri mutlak suretle internet kafe işletmelerine kolluk tarafından tebliğ ettirilmelidir.

- İşletmecilerden, internet üzerinden yayın yapan web sitelerinde konusu suç teşkil eden yayınlara girilmemesi için (porno, satanizm, kumar, terörizm vs.) bu mekanlardaki bilgisayarların bu tür yayınlara yapan sitelere kapatılması yönünde gerekli önlemlerin alınması amacıyla zorunlu olan **lisanslı güvenlik yazılımı** bulundurup bulundurmadıkları sıkı kontrol altına alınmalıdır.

- İşletmeler; bilişim suçları, devlet güvenliği vb. türdeki girişimlere duyarsız kaldıklarında kesinlikle cezalandırılmalıdır. İnternet kafe açmak isteyenlere yönelik olarak, işletme açma esasları belirlenirken mutlak suretle internet kafe işletmecisinin, belirlenecek eğitim merkezlerinden "**İnternet kafe-oyun yeri işletme sertifikası**" alması koşulu getirilmelidir. Şayet, açılan **İnternet kafe- Oyun Yeri** mesul müdür tarafından işletilecekse, mesul müdürün

en az 2 yıllık (elektrik, elektronik, bilgisayar vb.) MYO diploması olması şartı sağlanmalıdır.

- İnternet kafe-oyun yerlerine yönelik olarak, her vilayetin Türk Telekom, servis sağlayıcı firmalar ve kolluk yetkilileri; koordine halinde internetin özellikle terör amaçlı kullanımını önlemek amacıyla komisyon kurlmaları sağlanmalıdır. İnternet kafelerin standartları belirlenerek etkili ve düzenli bir şekilde denetlenmesi sağlanmalı ve bilişim suçları kapsamında polis genel olarak temel eğitim ile eğitilmelidir.

Kaynakça

- Akgül, M., (2002), İnternet Üst Kurulu Üyesi ve Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç.Dr. Mustafa AKGÜL ile Yapılan Görüşme Notları. 08 Kasım 2002. Ankara.
- Alkan, C.; Şimşek, N. ve Deryakulu, D., (1995), *Eğitim Teknolojisine Giriş*, Ankara: Önder Matbaacılık.
- Altan, Z., (2000), "İnternet Cafe, Kahvelerin Pabucunu Dama Attı", *Akşam Gazetesi*. 03 Kasım 2000. <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2000/11/03/yasam/yasam.html>
- Andiç, Y. (2002), *İnternet Cafeler Nereye Gidiyor? VIII. "Türkiye'de İnternet" Konferansı*, 19-21 Aralık 2002. İstanbul
- Dokurer, S. ve Kızılsu, H.Ö., (2001), *Adli Bakımdan İnternet'te Çocuk Pornografisiyle Mücadele Semineri Görev Dönüş Raporu*, 26-28 Mart 2001. Stockholm.
- Elazığ Emniyet Müdürlüğü, (2002), *İnternet Kafe İşletmecileri ile Yapılan TSE Kalite Güvence Sistemi Eğitim Toplantısı Tutanağı*, Elazığ.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, (2000), *Bilişim Suçları Raporu*, Ankara
- Kayabal, A., (2000), "Dünya Chatleşiyor", *Milliyet Gazetesi*. 9 Mayıs 2000 <http://www.milliyet.com.tr/2000/05/09/yasam/yas02.html>
- Özcan, M. ve Bal, İ., (2001), *Ulusal Güvenlik ve Bilişim Suçları. Türkiye'nin Güvenliği Sempozyumu*.17-19 Ekim 2001. Elazığ, s.587.
- Reinhardt, A., (2001), "The McDonald's of Net Access?", http://www.businessweek.com/magazine/content/01_28/b3740630.htm. 14 Aralık 2002 tarihinde alınmıştır.
- Türkmenoğlu, B., (2000), "Eğitim Faaliyeti Hangi Düzeyde", *Akşam Gazetesi*, 15 Mart 2000. <http://www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2000/03/15/yazarlar/18.html>.
- Varol, A. ve Alkan, T., (1997), "Eğitimde İnternetin Yeri", *Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslararası Eğitim Sempozyumu*, 24-26 Eylül 1997. Elazığ. s.172.
- Varol, A., (2001), "İnternet Ortamında Oluşabilecek Yeni Suç İşleme Yöntemleri ve Çözüm Önerileri", *BTİE Konferansı*, 3-5 Mayıs 2001. Ankara.

